

РЕЦЕНЗИЯ

ЗА ПУБЛИЧНА ЗАЩИТА

От доц. д-р Мануела Миронова Манлихерова, Софийски университет „Св. Климент Охридски”, председател на научно жури със заповед № РД 38-113/06.02.2018 г.

Относно дисертацията, предоставена за присъждане на ОНС „доктор”

От Бойко Николаев Новев

към катедра „Комуникация и аудиовизуална продукция”, Факултет по журналистика и масова комуникация, Софийски университет

Професионално направление 3.5 Обществени комуникации и информационни науки,
Научна специалност Журналистика – Електронни медии

Тема на дисертацията: „Програмиране на форматни телевизионни предавания в България (2001-2014)”

Данни за кандидата

Бойко Николаев Новев е докторант към катедра „Комуникация и аудиовизуална продукция”, ФЖМК, Софийски университет „Св. Климент Охридски”. Зачислен е със заповед РД 20-62/08.01.2014, на вътрешна защита е взето решение за откриване на процедура за публична защита. Бойко Новев е възпитаник на ФЖМК и на Софийския университет. Завършва бакалавърската и магистърските си степени, което е индикация за неговата мотивация и интерес към изследователската дейност в медийното поле.

Общо описание на предоставените материали за защита

Предложената ми за рецензиране работа е в рамките на 159 страници текст, оформен в класическа структура от увод, три глави, заключение, използвани източници и приложение. Съдържанието и обемът утвърждават изследователските качества на докторанта.

1. Обща оценка на предоставения дисертационен труд

Докторантът си е поставил нелеката задача да деконструира различни аспекти от забавната телевизионна индустрия и да направи задълбочен мноаспектен анализ на форматните телевизионни предавания в един твърде голям период от 2001 до 2014 година като фокусът на вниманието му е върху реалити шоу програмите, утвърждаващи развлекателната функция на телевизията. Защото именно новото хилядолетие донесе реалити формата като неизменна част от телевизионното програмиране, а Биг Брадър

стартира бума на реалите предаванията, последван от многобройни негови наследници. Вечерните телевизионни слотове вече са запълнени от ярки реалити предавания, в които телевизията прави истински хора известни, но в същото време нереални, защото тези формати отдалечават връзката на участниците със зрителите доближавайки ги до знаменитостите. Те се държат като звезди без да са такива. Засегна е и тенденцията от последните две години на засилен интерес към кулинарните предавания. Дори и само по тази причина **изследването е практически необходимо и интригуващо, защото не само изследва принципите на програмиране и продуциране на форматните предавания в опит да се изведе обща формула за успешен телевизионен проект, но дава представа как в този период се развива продуцентската дейност в тази сфера, осветлява законодателни и нормативни национални актове, регулиращи авторските права и съдържанието на продукциите, предизвикателствата и възможностите пред форматите в новите медии . Но най-важното е да проследи как наистина работи този формат и как реалити форматът отразява върху аудиторията различни видове ценности и послания.**

Представеният дисертационен труд е актуален в научно-приложно отношение. Структурата на дисертацията обхваща в логическа и смислова цялостност изследователските намерения на кандидата Бойко Новев. Темата е формулирана добре. Обосновани са нейните значимост и актуалност още в първите страници на труда. Целите и подцелите, както и задачите са коректно изведени и отразяват извършената работа от докторанта в хода на самото изследване. Изложението и използваната литература също показват, че докторантът се е запознал със значителен брой източници, което е видимо от изброените накрая заглавия. Стилът на текста показва овладяване на терминологията на професионалната лексика. Технически дисертацията е оформена много добре следвайки изискванията.

2. Съответствие на избраната методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд с постигнатите приноси.

Структурно дисертацията съответства на поставените цели и задачи. Прегледът на всичките източници определено оправдава усилията на докторанта да представи възможно най-пълно обобщена картина на медийния телевизионен пазар в България по отношение на програмирането на форматни телевизионни предавания. От тази гледна точка приемам, че е налице съответствие между методиката, основната цел и задачите, които са поставени в дисертационния труд. Забележката ми е по отношение на индуктивния метод, посочен от докторанта като един от основните методи на изследване. Наблюдават се логически заключения за базисни нагласи и тенденции, които очертават картина на телевизионен пазар у нас, но липсва оценка на предпоставките, които водят от представянето на фактите, свързани с предаванията, до общите съждения и изводите. Разбира се, реалити телевизията е аморфна категория, както я нарича в един от анализите авторитетното издание Ню Йоркър. Няма определена дефиниция, която да обхване всички

съществуващи реалити формати и да изключи другите форми на програмиране. Разнообразието е голямо. Още повече, че критиците на популярната култура съдят програмите, а никога аудиторията на тези предаванията, които по думите на Теодор Адорно и Макс Хоркхаймър са лесни за циничната и самоосъществяваща се културна индустрия в това отношение.

3. Аналитична характеристика и оценка на достоверността на представения труд.

Докторската теза е ясно изложена в увода. Изложението е пространно. Както по време на вътрешната защита отбелязах, ще повтора и тук, че самата *тема е много комплексна и сложна и при разработването ѝ не са достатъчни само добри теоретични познания, максимално пълно представяне на информацията, но и аналитични способности. Темата предполага по-аналитичен подход и дискуссионен ракурс.*

4. Бележки

Имайки предвид качествата на докторанта смятам, че изграждането на текста на дисертация основно на фактологична основа е известен недостатък. Самата проблематика дава възможности за по-разгърнат аналитичен подход. Това може да усилва изследователските твърдения и изводите, направени от докторанта. Изразяването на позиция и оценка на фактите, по-задълбоченото вглеждане в представените от докторанта проблеми си остават загатнати. Авторското присъствие е предпазливо, на места повечето дискуссионни въпроси са само подсказани. Затова смятам, че поставените въпроси в настоящето изследване могат да бъдат разширени и уточнени от допълнителни прагматични постановки и по-критично осмисляне.

На някои места докторантът допуска смислови повторения що се касае до представяне на факти от историята на форматните предавания в България – стр. 32 и стр. 57.

5. Приносни моменти

Опирайки се на становището на Умберто Еко, че различията между дисертация и дипломна работа се крият в неизбежната оригиналност, „нещо, което другите не са казали”, узряване и систематизиране на идеи, **намирам смисъла на тази дисертация в генераторската способност на автора ѝ да осмисля своите идеи с оглед на реалността по отношение на тв формати.**

Първият принос е актуалността на проблема, който е обект на множество анализи от страна на културните и медийни критици в чужбина, но не толкова засилено представено у нас. В този смисъл това е първо всеобхватно изследване по тази тема.

Вторият принос, който мога да открия, е комплексния подход към темата. Както вече отбелязах, темата е изключително сложна и допуска известно подвеждане в една или друга посока, но докторантът се е опитал максимално интегрално да подходи към разработване на темата като в хода на изследването включва познания от различни области като медиазнание, медийна социология, комуникационен мениджмънт и нови дигитални маркетингови стратегии.

6. Въпроси

Един от основните изводи на докторант Бойко Новев е, че формата и съдържанието на реалити форматите се направляват от продуцентите с цел висок рейтинг, стр. 15. Това също така, пише докторантът, свидетелства за техния потенциал като инструмент в изучаването, въздействието и манипулирането на човешкото поведение. На стр. 59 продължава „Подадените грешни поведенчески модели могат да изкривят светоусещането на цели поколения млади хора, което метафорично казано, може да превърне реалити форматите в „оръжие за масово унищожение на морално-етични ценности”.” В тази връзка искам да попитам докторанта:

Какво сочат неговите наблюдения относно мениджмънта на медиите, излъчващи реалити формати? Насочени ли са те към управление и манипулиране на ценностния фундамент на националния характер на аудитория чрез тези продукции? Какви са пораждащите се ефекти и дефекти на комуникационното поле, свързано с българската аудитория?

Може ли да се каже, че макар адаптирани към спецификите на българската среда повечето от тв реалити формати, са носители на културна хомогенизация с определени герои, развиващи сложни взаимоотношения, сюжети като конструиран артефакт, а не парче от реалността?

Кои са потенциалните фактори за рейтингов успех на най-гледаните тв форматни предавания у нас?

7. Публикации по темата на дисертацията

Докторантът Бойко Новев е представил две публикации по темата на дисертацията:

1.Новев, Бойко. (2015) **Принципи за успешно програмиране на ТВ формати.** XVII национална лятна школа по връзки с обществеността, департамент Масови комуникации. Годишник 2015, София: издателство НБУ Отговорен редактор: гл. ас. д-р Евелина Христова ISBN 978-954-535-956-9

2.Новев, Бойко.(2017) **Телевизионните формати в новите медии: предизвикателства и нови възможности,** в „Newmedia21”/2017 г.

8. Заключение

Дисертационният труд показва задълбочена теоретична подготовка на автора Бойко Новев. За това говори и фактът, че докторантът има две публикации по темата на дисертацията. Приносите са реални. Мнението ми е, че компетентността на докторанта по темата, по която работи, е висока. Това ми дава основание да дам положителна оценка на труда и препоръчвам на членовете на Уважаемото жури да оцени достойнствата на предложената дисертация и при успешна защита, да присъди на Бойков Николаев Новев образователната и научна степен „Доктор” по професионалното направление 3.5 Обществени комуникации и информационни науки.

29 март 2018

Рецензент:

/доц. д-р Мануела Манлихерова/